

(Lhasa) Turistene straffes, og tibetanerne sikkert ennå mer men skult for våre øyne, når Dalai Lama er i fokus i Vesten. Vi erfarte også det da DL fikk sin gullmedalje i den amerikanske kongressen.

Heldigvis kom vi inn i Tibet noen dager før Kina viste muskler og tok til å stoppe turistene. De som skulle kjøre fra Kasthmandu til Tibet, kom ikke inn i landet. Busser sto. Veien til Everest Base Camp ble sperret. Ekspedisjoner gjorde vendreis. Selv turister som fløy inn til Peking, kom ikke videre til Tibet, måtte returnere til hjemstedene uten å komme seg til reisens mål.

Snakkisen gikk på Lhasas kaffebarer. Informasjoner og rykter kokte, men i stillhet. Å være turist i en slik situasjon er en merkelig erfaring, særlig for oss som er uvant med snakkesensur og vant med frihet. Og spesielt fordi vi ikke kunne språket og kodene, men noe lærte vi da oss underveis og etter hvert . For overflatebildet i Lhasa kan bedra. Det ser så fredelig og rolig ut alt som foregår. Lett kan man glemme at situasjonen egentlig er den at makten er tilstedde hele tiden og over alt. Den tittet nok også oss i kortene for alt det jeg vet.

Vi skulle til en innsjø som het Lha Mo Lha Tso, en av de fire hellige sjøene blant de tusen innsjøene i landet. Men den dagen vi skulle dra, fikk vi beskjeden at dit kom vi ikke. Ikke i det hele tatt. Reisearrangøren fikk fjerne øyne mens han fortalte oss dette. Guiden så vekk. Ingen fikk lov til å snakke om hvorfor dagens reisemål måtte kanselleres. Men vi forsto. Når det ikke var klare svar å få, som var det politikk inne i bildet. Så ved denne anledningen. Verken turister eller tibetanere fikk komme til denne innsjøen i disse dagene. Kanskje fordi det er en spådomssjø og den 14 DLs fødested ble visstnok sett her i en visjon som førte til at han ble funnet.

Da vi ikke kunne komme til spådomssjøen, ble planen lagt om. Nå skulle vi dra til Nam Tso, verdens høyeste beliggende innsjø. Så dro vi i vei, men før sjøen skulle vi besøke et kloster. Som vi etter hvert "ristende" fikk oppleve, ligger kloster i Tibet helt i enden av veien, oftest innerst i den innerste dalen. Så også med dette kolsteret, som var Karmapas kloster, nemlig Tsurphu.

Når vi omsider kom fram, lå det som et smykke i fjellsidene, med snetinder bakenom.

Ingjen vandret vi gjennom gompær, så på de berømte fire stupane. Mest skuet jeg opp til meditasjonshyttene høyt oppe i dalsiden, der de lå ytterst ute på kanten av stupene. Men

kortpusten stoppet meg fra å ta turen.

Jeg gikk utenfor murene. Ned mot elven. Fri meg nå fra å være blasfemisk. Men jeg likte ikke det jeg så. Det var her jeg ble oppmerksom på skillet mellom tusen bønneflagg i luften og tusen levninger av bønneflagg og kataer på bakken, som søppel og forurensning. Det går en grense der de vakre flaggene omsider blir søppel.

Langs elvebredden, i elva og omkring lå det ikke bare bønnefagg og rester av polyester-kathaer, men vår samtids suverene emballasje, nemlig plast. Begre, poser og beholdere. Det fløt og flagret, og tok med ned i moll. Og her, rundt helligdommen. Her burde Rusken vært i aksjon. Jeg tror det mest medfølende jeg kunne gjort der var å rydde unna alt søppelet og grave det dypt ned.

Grim i hu vandret jeg rundt og så på alt dette. Dette var for øvrig eneste overskyede dagen vi hadde under hele turen. Jeg var trøtt og flere andre enn meg var bistre og slitne. Det er ingen dans på røde roser å være turist i Tibet, høyden og fremmedfølelsen tatt i betraktning. Hadde jeg hatt adressen til den nåværende Karmapa, skulke jeg sendt ham 100 søppelsekker og en beskjed om at det bør rydde ordentlig opp rundt hans kloster i Tibet.

Fra Tsurphu gikk turen videre til Nam Tso.

Altså tilbake over den skrangleveien, over bakker og rundt svinger og ned og bort og opp og ned. Til slutt nådde vi asfaltveien og bussen fløt rolig avsted. Det varte en time eller så. Vi kjørte gjennom høyland og over fjellsletter. Fjellkjede etter kjede kom til syne og ble borte. Været skyet over. Noen mumlet i bussen at vi måtte gjøre rituale mot snø og frost nå, så vi kom til innsjøen. Vi skulle bryte 5000 meters grensen.

Omsider nådde vi ffram til passet. Der var en bom. Der ble det bom stopp. Bommen var nede. Veien videre, over passert, var isete og ingen slapp gjennom. Hatten jeg ikke har var ikke høy nettopp da da vi sto og ventet ved veibommen, og ingen nåde var å få. Vi kom ikke videre. Vi måtte bare drømme oss videre. For bommen forble stengt åpnet seg ikke og vi måtte snu.

Så verken politi eller værguder var med oss denne dagen.

Stemninga var laber i bussen hjemover, etter en dysteer dag. En slitsom sådan. En del mil utenfor Lhasa fikk vi se noe som gav et annet perspektiv på stunden. Det nærmet seg skumringstimen. Der kjørte vi forbi folk som gjorde prostrasjoner i veikanten. Jeg vet ikke hvor de kom fra, heller ikke hvor lenge de hadde vært på vei.

Men jeg vet hvor de skulle på sin strevsomme måte. Til Jokang-tempelet i Lhasa. Det var det 4- 5 mil eller så. Gruppen var vel på 15-20 mennesker, gamle og unge. Et sted var det slått opp telt. Noen var på vei dit, etter dagens prostrasjoner langs landeveien.

Jeg hører historier om folk som har vært underveis i årevis på denne måten, for å nå fram til Jokang. Det blir som en livsstil etter hvert. De kan ha lærere med på turen, simpelt hen gå på skole underveis, og gjør dettge som en bordsøvelse for hele sin familie og alt levende... men likevel, prøv selv å ta 3-4 000 prostrasjoner på rekke og rad i løpet av en dag...

Og der i bussen satt vi og deppet etter en "slitsom dag underveis"...

AG